

משרד החינוך
המנהל לחינוך טכנולוגי
הפיקוח על מגמת ניהול עסקי

תכנית לימודים

שם
התכנית: **חשבות שכר**

מקצוע: **חשבונאות**

כיתה: **י"ג**

מהדורת תשע"ח,

עדכון לשנה"ל תשפ"ד

משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

תוכן העניינים

3.....	תפיסה רעיונית
3.....	מטרות
3.....	דרכי הוראה מומלצות
3.....	פרקי הלימוד
4.....	פירוט נושאי הלימוד
9.....	מושגים מרכזיים :
12.....	טבלה מרכזת לכללי מס הכנסה
15.....	ביבליוגרפיה מומלצת

חשבות שכר

תפיסה רעיונית

נושאי הלימוד של תכנית זו באים להרחיב ולהעמיק את ידיעותיו של הלומד בתחום העבודה בחשבות השכר כדי להכשירו לשמש בפועל כחשב שכר בארגון שבו הוא עובד. התכנים מחייבים חשיבה אנליטית וביקורתית, תוך אינטגרציה בין תחומי דעת שונים, כגון מסים ביטוח לאומי, דיני עבודה.

מטרות

1. הכרת כללי המס החלים על יחידים.
2. הכרת אפיונים ספציפיים בחוקי המס לשכירים.
3. הבנת מערכת ביטוח הלאומי בהקשרים של שכיר.
4. הכרת מושגי יסוד בחוקים החשובים של דיני עבודה.
5. הבנת השוק הפנסיוני במשק הישראלי.
6. הקניית יכולת לעקוב ולהבין את השינויים הרבים בתחומי מיסוי השכיר.
7. הבנת הקשר בין מיסוי קופות גמל לביטוח הפנסיוני.
8. הבנת תפיסה כלכלית העומדת מאחורי החוקים השונים.
9. הבנת תלוש שכר על מרכיביו השונים.
10. הכרת טפסים רלוונטיים ועריכתם.

דרכי הוראה מומלצות

הדרכת חשב השכר בנויה מחלק עיוני ומחלק מעשי – יישום החומר הנלמד. שיטת הלימוד היא שיעורים פרונטאליים ופתרון תרגילים. בחלק המעשי יש ליישם את החומר הנלמד על ידי שימוש בתוכנת שכר והנפקה והבנה של תלושי שכר.

פרקי הלימוד

שעות	פרקי הלימוד
64	1 מיסוי השכיר – פקודת מס הכנסה
28	2 ביטוח לאומי ומס בריאות
16	3 ביטוח פנסיוני
108	סה"כ

פירוט נושאי הלימוד

שעות מומלצות	נושאי הלמוד	פרק	
64	<u>מס הכנסה</u>	-	1
	מבוא למסים	-	1.1
	שיטת החיוב במס ליחיד	1.1.1	
	הגדרות - סעיף 1	1.1.2	
	מבנה חישוב ההכנסה ליחיד	1.1.3	
	חובת דיווח לשכירים - סעיף 131	1.1.4	
	חישוב מדרגות המס - הכנסה מיגיעה אישית - סעיפים 121 ו- 121ב לפקודה	1.1.5	
	החזרי מס - סעיף 160 לפקודת מס הכנסה	1.1.6	
	תיאומי מס -	1.1.7	
	אופן חישוב שיעור ניכוי המס אצל המעסיק המשני - חישוב חודשי	1.1.7.1	
	חישוב מס לתשלום בהתאם לאישור תיאום מס שנתי למעסיק המשני	1.1.7.2	
	פריסת הכנסות סעיף 8(ג) לפקודה	<u>1.1.8</u>	
	חיוב במס בגין הכנסת עבודה – סעיף 2(2) לפקודה	-	1.2
	רכיבי שכר חייבים במס, טובות הנאה וקצובות	1.2.1	
	תקנות מס הכנסה (ניכוי הוצאות מסוימות), התשל"ב - 1972 בדגש על הוצאות חו"ל, הוצאות ישראל, מתנות, ביגוד, דמי חבר וטלפון	1.2.2	
	תקנות מס הכנסה (שווי השימוש ברכב), התשמ"ז - 1987	1.2.3	
	תקנות מס הכנסה (שווי השימוש ברדיו טלפון נייד), התשס"ב - 2002	1.2.4	
	שווי ריבית, חיוב במס בגין הלוואת מעביד – סעיף 3(ט) לפקודה	1.2.5	
	סעיף 9(5) לפקודה – פטור ממס לנכה/עיוור	-	1.3
	הכנסה מיגיעה אישית והכנסה שאינה מיגיעה אישית – סעיף 1	1.3.1	
	חישוב ההכנסה הפטורה והחייבת במס	1.3.2	

נושאי הלמוד	פרק	
נקודות זיכוי	-	1.4
סעיף 33א לפקודה - נקודות זיכוי	1.4.1	
סעיפים 34 ועד 40 לפקודה - תושב, נסיעות, אישה, בן זוג, בן זוג עובד, נקודות זיכוי להורה במשפחה חד הורית ולהורה במשפחה שבה ילד להורה אחד, גרוש שנישא אישה אחרת	1.4.2	
סעיף 66(ג) לפקודה – נקודות זיכוי בחישוב נפרד	1.4.3	
סעיף 35 לפקודה - עולה חדש	1.4.4	
סעיף 39א לפקודה - חייל משוחרר	1.4.5	
סעיף 40ב לפקודה - נער	1.4.6	
סעיפים 40ג עד 40ה לפקודה - מסיימי תואר ולימודי מקצוע	1.4.7	
סעיף 45 לפקודה - ילד נטול יכולת	1.4.8	
זיכויים אישיים	-	1.4 א
סעיף 10 לפקודה - זיכוי בגין עבודה במשמרות	א 1.4.1	
סעיף 11 לפקודה - הטבות מס בישובים	א 1.4.2	
סעיף 45 לפקודה - זיכוי בגין החזקת קרוב במוסד	א 1.4.3	
סעיף 46 לפקודה - זיכוי בגין תרומות	א 1.4.4	
ההכנסה החייבת		1.5
משמעות ניכוי והשפעתו על ההכנסה החייבת	1.5.1	
משמעות זיכוי והשפעתו על המס המחושב	1.5.2	
הבחנה בין ניכוי לזיכוי	1.5.3	
ניכוי וזיכוי בגין הפקדות לקופ"ג:	-	1.6
הגדרת קופ"ג עמית עצמאי ועמית שכיר	1.6.1	
סעיף 47 לפקודה - ניכוי בגין הפקדה כעמית עצמאי	1.6.2	
סעיף 45א לפקודה - זיכוי בגין הפקדות לקופ"ג כעמית שכיר בלבד	1.6.3	
הבחנה בין עמית מוטב לבין מי שאינו עמית מוטב	1.6.4	

	פטור ממס למענקי פרישה - סעיף 9(א7) לפקודה	-	1.7
	הגדרת מענק פרישה, מהם הרכיבים שנחשבים למענק פרישה	1.7.1	
	חישוב הפטור על מענק פרישה וסמכות המנהל	1.7.2	
	חיוב במס בגין החלק החייב במס ופריסת המענק בהתאם להוראות סעיף 8(ג)3 וחוזר מס הכנסה 2/2022 בנושא: פריסת הכנסות	1.7.3	
	רצף זכויות לפיצויים ולקצבה	1.7.4	
	פטור ממס לקצבה מזכה – סעיף 9א לפקודה:	-	1.8
	קצבה מזכה - הזכאות ואופן חישוב הפטור	1.8.1	
	נוסחת הקיזוז - תיקון 190 לפקודה	1.8.2	
	חיוב שווי בגין הפקדות לקופ"ג ואובדן כושר עבודה	-	1.9
	חיוב שווי בגין קרן השתלמות – סעיף 3(ה) לפקודה	1.9.1	
	חיוב שווי בגין הפקדה לפנסיה – סעיף 3(ה) לפקודה	1.9.2	
	הוצאה בגין אובדן כושר עבודה – סעיף 32(14) לפקודה	1.9.3	
	חיוב שווי בגין הפקדה לרכיב הפיצויים – סעיף 3(ה)1(א) לפקודה	1.9.4	
	טפסים		1.10
	טופס 101	1.10.1	
	טופס 102	1.10.2	
	טופס 106	1.10.3	
	טופס 161 החדש והנחיות שניתנו למעסיקים למילוי הטופס	1.10.4	
	טופס 116ג	1.10.5	

28	ביטוח לאומי ומס בריאות		2
	דמי ביטוח כללי:		2.1
	הגדרות	2.1.1	
	חיוב דמי ביטוח לשכירים	2.1.2	
	חיוב דמי ביטוח למי שאינו שכיר	2.1.3	
	ביטוח לאומי למי שאינו שכיר ואינו עצמאי	2.1.4	
	חישובי ביטוח לאומי ומס בריאות		2.2
	תיאום דמי ביטוח – מעסיק עיקרי ומשני	2.2.1	
	חובת מילוי טופס 102	2.2.2	
	קבלת תשלומים נוספים, הפרשי שכר ופריסת שכר	2.2.3	
	חייבים בגין מקרים שונים:		2.3
	חופשה ללא תשלום	2.3.1	
	חיוב בגין פנסיה מוקדמת	2.3.2	
	הגדרות גיל פרישה וגיל זכאות ומבוטחים שכירים אחרים	2.3.3	
	הכנסות חייבות ופטורות	2.3.4	
	גמלאות ביטוח לאומי		2.4
	תשלום בגין מילואים	2.4.1	
	נפגעי עבודה	2.4.2	
	ביטוח אמהות (לרבות שמירת הריון)	2.4.3	
	ביטוח אבטלה	2.4.4	
	ביטוח זקנה ושאיירים	2.4.5	
	הכרת טופסי ביטוח לאומי		2.5
	עדכון פסקי דין		2.6

16	ביטוח פנסיוני		3
	הפקדות עובד ומעביד לקופ"ג וקרנות השתלמות		3.1
	שיעורי הפקדות עובד ומעביד לקופ"ג וקרנות השתלמות	3.1.1	
	משיכת תשלומי מעביד מקרן השתלמות – סעיף 9 (א16) לפקודת מס הכנסה	3.1.2	
	משיכה שלא כדין מקופת גמל - סעיף 87	3.1.3	
	תקנות מס הכנסה (כללים לאשור וניהול קופות גמל), התשכ"ד - 1964		3.2
	תקנות מס הכנסה (כללים לאשור וניהול קופות גמל) - תקנה 19, 19א ו 20	3.2.1	
	כללים למשיכות כספים מקופ"ג לתגמולים כשכיר – תקנה 34	3.2.2	
	חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התש"ה - 2005		3.3
	הגדרות - סעיף 1	3.3.1	
	בחירת קופ"ג - סעיף 20	3.3.2	
	משיכה והעברה של כספים מקופת גמל – סעיף 23	3.3.3	
	צו הרחבה לביטוח פנסיוני מקיף במשק - חוק פנסיה חובה		3.4
108	סה"כ שעות		

מושגים מרכזיים

מס"ד	המושג	הסבר
1	תושב ישראל	מי שמרכז חייו בישראל. סעיף 1 לפקודה מגדיר מרכז חיים ב-2 מבחנים: מבחן כמותי – מספר ימי שהות בארץ מבחן איכותי – בדיקת מקום ביתו הקבוע, מקום עסקיו, אינטרסים כלכליים וכו'.
2	מיסוי פרסונאלי	שיטת מיסוי מה-1.01.03 המחייבת במס הכנסתו של תושב ישראל בארץ ובכל מקום בעולם.
3	החזר מס	מצב שבו שולם מס ביתר במהלך השנה על ידי ניכוי במקור או מקדמות. סעיף 160 קובע ששכיר יכול להגיש בקשה להחזר מס עד 6 שנים אחורה.
4	הכנסה	סך הכנסתו של אדם מכל המקורות השונים המנויים בפקודת מס הכנסה.
5	הכנסה חייבת	הכנסה לאחר הקיזוזים, הניכויים והפטורים שהותרו ממנה לפי כל דין. זו ההכנסה שעליה מבוצע חישוב המס.
6	מס פרוגרסיבי	שיעור המס הולך וגדל עם הגידול בהכנסה. שיטה זו נהוגה לגבי יחידים בישראל.
7	מס שולי	שיעור המס שיחיד משלם בגין השקל האחרון שהוא מרוויח
8	ניכוי	הקטנה של ההכנסה.
9	זיכוי	הקטנה של המס המחושב.
10	הכנסת עבודה	הכנסה ממשכורת המחויבת לפי סעיף 2(2) לפקודה.
11	שווי למס	תוספת להכנסה שאינה מתקבלת בכסף ויש לאמוד את שוויה על מנת לחייבה במס. לדוגמה - שווי ריבית, שווי מתנות.
12	גילום	תו ספת להכנסה כדי שרכיב במשכורת ישולם נטו.
13	השתלמות המוכרות לעובד	הוצאות שמטרתן "שמירה על הקיים" ושאינן יוצרות "יתרון מתמיד". בגין הוצאות אלה העובד אינו מחויב במס

מס"ד	המושג	הסבר
14	יגיעה אישית	הכנסה שיחיד יגע באופן אישי לשם השגתה. בקבוצה זו נכללים בין היתר, הכנסות ממשכורת, מעסק ומשלח יד, קצבאות, מענק פרישה חייב
15	חישוב מאוחד	שיטת חיוב במס הרואה בתא המשפחתי גוף אחד ומחשבת את ההכנסות יחד.
16	חישוב נפרד	שיטת חיוב במס המחשבת לכל בן זוג את חישוב המס ללא קשר להכנסות בן זוגו.
17	קופת גמל	מכשיר חסכון לטווח ארוך. הפקדה למכשיר זה מעניקה הטבות במס בצורה של ניכוי וזיכוי.
18	מסלול קצבה	מסלול חסכון לטווח ארוך שבסופו מתקבלים תשלומי פנסיה חודשיים.
19	עמית מוטב	עמית המפקיד לקצבה סכום מינימום נדרש כדי לקבל הטבות מס מוגדלות.
20	עמית עצמאי	עמית המפקיד כספים לקופ"ג באופן עצמאי.
21	עמית שכיר	עמית המפקיד כספים לקופ"ג במקביל להפקדות המעביד.
22	מענק פרישה	מענק המשולם בסיום יחסי עובד מעביד אגב הפרישה כדוגמת פדיון ימי מחלה, תשלום חלף הודעה מוקדמת ומענק הסתגלות
23	רצף זכויות לפיצויים	יצירת רצף בין מעבידים שונים ודחיית אירוע המס לפרישה מהמעסיק הבא
24	רצף זכויות לקצבה	השארת כספי פיצויים בקופת גמל לקצבה כדי ליהנות בעתיד מתשלום קצבה.
25	פריסת פיצויים	חלוקת החלק החייב במס של מענק הפרישה על פני מספר שנים כדי ליהנות מתשלום מס נמוך יותר.
26	גיל פרישה	נכון לשנת 2023 לגבר ו-64-62 לאישה בהתאם לתוספות המיוחדות בכל גיל פרישה
27	קרן השתלמות	קופת חיסכון לטווח קצר.
28	קרן השתלמות למורים	משמשת מורים להשתלמות וקבלת הכנסה (פטורה ממס) בשנת השבתון

מס"ד	המושג	הסבר
29	אובדן כושר עבודה	מצב שבו אדם אינו יכול לבצע את עבודתו מטעמי בריאות.
30	ביטוח מנהלים	תכנית ביטוח הכוללת מרכיבי חסכון, ביטוח חיים ופיצויים. אפשר לרכוש בנפרד ביטוח בגין אובדן כושר עבודה.
31	פנסיה מקיפה	פנסיה הכוללת תשלום פנסיה, ביטוח נכות וביטוח שאירים כמקשה אחת.
32	קרן פנסיה ותיקה	קרנות הפנסיה שפעלו עד 1.1.95
33	קרן פנסיה חדשה	קרנות הפנסיה שפועלות מ-1.1.95
34	פנסיה תקציבית	פנסיה מאת מעסיק לשעבר כדוג' פנסיה לעובדי מדינה ואנשי קבע
35	צו הרחבה (נוסח משולב) לפנסיה חובה	חוק שמחייב כל מעסיק להפקיד בעבור העובד לקופת גמל לקצבה. תחולה מיום 1.1.08
36	משיכות שלא כדין	משיכת כספים מקופ"ג שלא על פי תקנות קופ"ג. משיכה זו חייבת במס שולי או 35%, לפי הגבוה.

טבלה מרכזת לכללי מס הכנסה

מס"ד	נושא	סעיף בפקודת מס הכנסה	הערות
1	הגדרת תושב	1	הגדרות
2	מיסוי פרסונאלי וטריטוריאלי	2	הגדרת תושב – סעיף 1
3	חובת הגשת דוח לשכיר	131, 134א	פטור לפי תקנות מ"ה (פטור מהגשת דין וחשבון) התשמ"ח 1998
4	החזר מס לשכיר	159א, 160	פס"ד שחר
5	תיאומי מס	164	תקנות מס הכנסה ומס מעסיקים (ניכוי ממשכורת ומשכר עבודה ותשלום מס מעסיקים) התשנ"ג 1993
6	הכנסת עבודה – משכורת	(2)2	לרבות כל הרכיבים השונים ותחליפי שכר מביטוח לאומי (מילואים, אבטלה, לידה וכדומה)
7	הכנסת עבודה – גילום	(2)2	לרכיבי נטו בלבד
8	הכנסת עבודה – החזר הוצאות	(2)2	למעט הוצאה מוכרת לעובד : פס"ד לילי וולף, בנק יהב, אמיר מאיר, יאיר היכל
9	הוצאות לימודים	32(15)	לא מוכרים לימודים אקדמיים בתחולה החל מ- 2006
10	הכנסת עבודה – טובת הנאה או קצובה	(2)2	"עקרון התועלת" - פס"ד דן אגודה שיתופית
11	הכנסת עבודה – שווי רכב	(2)2	תקנות מ"ה (שווי השימוש ברכב) התשמ"ז 1987
12	הכנסת עבודה – שווי פלאפון	(2)2	תקנות מ"ה (שווי השימוש ברדיו וטלפון נייד) התשס"ב 2002
13	הכנסת עבודה – החזר הוצאות	(2)2	תקנות מ"ה (ניכוי הוצאות מסוימות)
14	פריסת הפרשי שכר	8(ג)1	חוזר מס הכנסה 2/2022 בנושא : פריסת הכנסות
15	פריסת פדיון ימי חופש	8(ג)2	חוזר מס הכנסה 2/2022 בנושא : פריסת הכנסות
16	פטור לנכה ועיוור	9(5)	הגדרת "יגיעה אישית" בסעיף 1
17	פטור פיצוי הלנת שכר	9(21)	בגבולות הפרשי ההצמדה והריבית בכפוף לתקרה
18	פטור שווי הסעה מאורגנת	9(20)	
19	נקודת זיכוי – הגדרה	33א	2,136 ללא שינוי עד 2008

מס"ד	נושא	סעיף בפקודת מס הכנסה	הערות
20	נקודות זיכוי לגבר ולאישה	34, 36, 36א	
21	כלכלת בן זוג	37	יחיד מוטב – מי שהוא או בן זוגו הגיע לגיל פרישה או נכה לפי 9(5)
22	נקודות חישוב נפרד	66(ג)	
23	נקודות זיכוי להורה במשפחה חד הורית	40(ב)	נקודות זיכוי להורה במשפחה חד-הורית ולהורה במשפחה שבה ילד להורה אחד.
27	גרוש שנשא אחרת	40א	מזונות אישה
28	נקודת זיכוי לנער	40ב	מי שמלאו לו 16 או 17 בשנת המס
29	נקודות זיכוי למסיימי תואר ראשון, שני, תואר שלישי במסלול ישיר או לימודי רפואה ולימודי מקצוע	40ג-ה	
30	זיכוי בגין קרוב במוסד	44	תקנות מ"ה (זיכוי בעד נטול יכולת וזיכוי בעד הוצאות בשל החזקת קרוב במוסד) התשנ"ו 1996 הורה, בן זוג, ילד
31	זיכוי בעד נטול יכולת	45	תקנות מ"ה (זיכוי בעד נטול יכולת וזיכוי בעד הוצאות בשל החזקת קרוב במוסד) התשנ"ו 1996
32	תרומה למוסד ציבורי	46	הגדרת מוסד ציבורי בסעיף 9(2) הזיכוי ניתן גם לחברות
33	זיכוי בגין משמרות	10	תקנות מ"ה (שיעור המס על הכנסה בעד עבודה במשמרות) התשמ"ז 1986
34	הנחת יישובים	11	בהתאם לרשימה המזכה
35	עולה חדש	35	הגדרת עולה – ראו בסעיף
36	חייל משוחרר	39א	הגדרת חייל משוחרר ושירות סדיר בחוק קליטת חיילים משוחררים.
37	קופ"ג – ניכוי	47	ראו גם תקנות מ"ה (ניכוי תשלומים בעד תגמולים או קצבה) תש"ס - 1980
38	קופ"ג – זיכוי	45א	

מס"ד	נושא	סעיף בפקודת מס הכנסה	הערות
40	פטור ממס למענקי פרישה	9(א7)(א)	כולל: הסתגלות, פדיון ימי מחלה, דמי הסתגלות וכ'י
41	פטור ממס על מענק פרישה עקב מוות	9(א7)(ב)	
42	רצף זכויות לפיצויים	9(א7)(א)(4)	
43	רצף זכויות לקצבה	9(א7)(ז) ו- (1ז)	
44	פריסת פיצויים	8(ג)	חוזר 2/2022 בנושא: פריסת הכנסות
45	פיצויים - פטור מוגדל	9(א7)(א)	סמכות המנהל
46	פטור ממס לקצבה מזכה	9א	הגדרת גיל פרישה – סעיף 1
47	הנחיות לעניין "הפטור הנוסף"	9א(ב)	שעור הפטור מורכב משני רבדים: האחד: שיעור מירבי של 35% מתקרת הקצבה המזכה- " הפטור הבסיסי" והשני: שיעור פטור נוסף שמוגדל באופן הדרגתי- "הפטור הנוסף" לפי הפירוט הבא: 2020-2024 שיעור פטור נוסף 17% . שיעור הפטור הכולל – בסיסי + נוסף: 52% 2025 והלאה – שיעור פטור נוסף יעמוד על 32% שיעור הפטור הכולל- בסיסי + נוסף: 67% ראה הנחיות מס הכנסה סעיף 9א(ב) לעניין הפטור הנוסף
48	נוסחת הקיזוז	9א(ג)	תיקון 190 לפקודה, חישוב הפטור על הקצבה המזכה בקבלת מענקי פרישה פטורים. ראה חוזר מס הכנסה 2/2013 רשות המיסים – תיקון 190 לפקודה – הוראות סעיף 9א למתן פטור על הקצבה המזכה.
49	שווי קרן השתלמות	3(ה)	אחוזי הפקדה – סעיף 3(ה) + סעיף 19 תקנות מ"ה (כללים לאישור וניהול קופ"ג) התשכ"ד 1964
50	שווי לקצבה	3(ה3)	אחוזי הפקדה – סעיף 19 תקנות מ"ה (כללים לאישור וניהול קופ"ג) התשכ"ד 1964

מס"ד	נושא	סעיף בפקודת מס הכנסה	הערות
51	אובדן כושר עבודה	32(14), 3(א), 1	זקיפת שווי על הפרשה שמעל 3.5%
52	שווי פיצויים	3(ה3)(א1)	
53	משיכות שלא כדין	87	תקנות מ"ה (כללים בדבר חיוב במס על תשלומים לקרן שלא אושרה ותשלומים שלא כדין) תשכ"ב 1962
54	משיכות מקרן השתלמות	9(16א)	צו מ"ה (קביעת סכומים ששולמו מקרן השתלמות כהכנסה)
55	טופס 161 החדש		החל מיום 1/11/23 החובה להודיע על פרישה מעבודה תהיה באמצעות טופס 161 החדש וזאת ביחס לאירועי פרישה החלים ממועד זה ואילך. החובה תחול גם על אירועי פרישה שחלו לפני המועד אך דווחו לאחר מועד זה. מעסיק רשאי להודיע על פרישה של עובד בטופס זה גם לפני מועד התחולה. ראה טופס 161 החדש

ביבליוגרפיה מומלצת

1. [אתר ביטוח לאומי](#)
2. [אתר רשות המיסים](#)
3. פקודת מס הכנסה וחוקים נלווים, הוצאת רונן
4. קובץ החקיקה לחשבי שכר, הוצאת רונן
5. ספר מבחנים להסמכת חשבי שכר בכירים, רו"ח אייל מנדלאוי

לתשומת ליבכם :

הפרסומים מתעדכנים מפעם לפעם, יש להשתמש בפרסום המעודכן לשנה"ל הנוכחית.
יש להתעדכן בשינויי החקיקה בהלימה לתוכנית הלימודים